

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
[www.philosophical-research.org]

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΚΗ'
ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014 - 2015

Το Νόημα της Ιστορίας

Σεμινάριο 11^ο

Πέμπτη 5^η Φεβρουαρίου 2015

[Τέταρτο Μανιφέστο επικαιρικό,
Δωρικών Πραγματειών συνέχεια και το Σεμινάριο]

Ο «Μέγας Ασθενής» και η Ελλάδα

Η «Ευρώπη» του παρόντος είναι ο Μέγας Ασθενής του νέου Παγκόσμιου Συστήματος. Ένα το κρατούμενο. Οι όροι αντιστράφηκαν και ο γεωπολιτικός χώρος μας, στην Υψηλή Πύλη της ισχυροποίησής του, μπορεί να ομιλεί αφ' υψηλού προς την γηραιά Κυρία, της οποίας η δαιδαλώδης πολυεθνική ενδυματολογία μάταια επιχειρεί να κρύψει την ασχήμια της αδυναμίας της.

Η επιτυχία του Ευρωπαϊκού παρελθόντος βασίστηκε σε ένα ανήκουστο για την ανθρώπινη ύπαρξη επίπεδο τεχνητότητας. Δύο τα κρατούμενα. Σαν ένα σύστημα καλών τρόπων και «θρασείας μόδας». Αλλά η φυσικότητα, με τους σίγουρους και σωρευτικούς τρόπους της, εκδικείται. Αναπτύσσει φυσικές δομές που εξοντώνουν το καρκίνωμα της τεχνητότητας. Τώρα οι Ευρωπαίοι πληρώνουν την εκδίκηση της φύσης για την παραβίαση της τάξης της. Χαράς ευαγγέλια.

Υπήρξε στην Ευρώπη μια υψηλή ροπή, κυρίως Γερμανική, έρωτα και οικειοποίησης του Κλασσικού. Τρίτο το κρατούμενο. Αλλά αυτή η ροπή δεν προσδιορίζει την μοίρα της Ευρώπης, παρά τον ρομαντικό ηρωισμό των μεγάλων φορέων της. Είναι απλά η λυτρωτική εξαγορά της κακής Ευρωπαϊκής συνείδησης.

Εμείς, η ομοούσια και τρισυπόστατη Ελλάδα (πολιτισμός – χώρος – λαός), φιλοξενούμε ως οικείους και ισότιμους τους ήρωες της γενεάς του Winckelmann. Τέταρτο το κρατούμενο. Με την ιστορική

Ευρώπη όμως είμαστε απολύτως ασύμβατοι. Της μελλοντικής γεωγραφικής Ευρώπης θα είμαστε μέλη από θέσεως περιωπής, περιωπής κλασσικού πολιτισμού, περιωπής ισχύος του χώρου της καθ' ημάς Ανατολής, και περιωπής δημιουργικότητας του Λαού μας όταν απελευθερωθεί. Γιατί τώρα η Ελλάδα είναι υπόδουλη στο Καθεστώς της χώρας, το οποίο βυσσοδομεί και τώρα χαλκεύοντας χειρότερα δεσμά στον Ευρωπαϊσμό για να συνεχίσει να παρασιτεύει το ίδιο στον λαό.

* * *

Η αρχή της φυσικότητας στις διεθνείς σχέσεις λέει ότι οι κατανομές στη διάρθρωση των δομών ενός συστήματος γίνονται αναλογικά προς τη (σύνθετη: πολιτισμική, στρατιωτική, οικονομική) ισχύ των συντελεστών του. Απλά και καθαρά. Καμία πονηριά δεν μπορεί τελικά να παρακάμψει ατιμώρητα την αδήριτη αναγκαιότητα της φυσικής τάξης.

Στην Ευρώπη βασιλεύει πια παχειά θολούρα, αναγκαίο παρακολούθημα της συνολικής παρακμής που σηματοδοτεί τις Ευρωπαϊκές εξελίξεις από τον 19ο αιώνα. Πρόκειται για έναν γενικευμένο «Ιμπρεσιονισμό», και συνεπακόλουθη σύγχυση μορφών, για την μεταβασιλεία της «θρασείας μόδας». Υπάρχει βεβαίως και η διαχρονική συνιστώσα σε αυτό το νεφέλωμα.

Το Ευρωπαϊκό φαινόμενο χαρακτηρίζεται από μια εμμονή στην τεχνητή τάξη. Οι μεταφυσικές και θρησκευολογικές προϋποθέσεις αυτής της τεχνητότητας δρουν και στην πολιτική. Η παραβίαση της φυσικής τάξης, του Κοσμικού Νόμου Ισχύος, οδηγεί όμως μαθηματικά τελικά σε αδυναμία, αβεβαιότητα και σύγχυση. Η

παρακμή επιτείνει στο έπακρο τη δεδομένη ροπή από τεχνητότητα σε θολούρα.

***

Η ιστορική Ευρώπη έχει δείξει στη διαδρομή 12 αιώνων του βίου της συστηματική αδυναμία ολοκλήρωσης. Η αντιπαράθεση προς τον δικό μας χώρο της καθ' ημάς Ανατολής είναι συνταρακτική. Η συνάφεια και ενοποίηση στην οικεία μας περιφέρεια είναι εντυπωσιακά ενεργή για 2500 χρόνια.

Η αρχική περίοδος της ιστορικής Ευρώπης ως ενότητας μετά το 800 μ.Χ. εκφράζεται από τη Γερμανική δομή ολοκλήρωσης, την Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία του Γερμανικού Έθνους. Και η τελική φάση της Ευρωπαϊκής ιστορίας τους τελευταίους δύο αιώνες χαρακτηρίζεται επίσης από τη Γερμανική προσπάθεια ανάταξης, αναζωογόνησης και ενοποίησης της Ευρώπης. **Κλείνει η Ευρώπη εκεί που άρχισε. Ηνωμένη Ευρώπη, αν ήταν εφικτή, θα πει Γερμανική Ευρώπη - επί Α', Β', Γ' ή Δ' Ράιχ.**

Αλλά Ηνωμένη Ευρώπη είναι αδύνατη. Είναι μια φαντασιακή προβολή της συστατικής Ευρωπαϊκής τεχνητότητας. Δείχνει τη βασική διάσταση μεταξύ «Ιδέας» (στην ουσία ιδεοληψίας) και πραγματικότητας που χαρακτηρίζει εν γένει (με τις εξαιρέσεις κλασικότητας που επεσήμανα) τη θρησκευτικότητα, την ηθική, τη σκέψη και την τέχνη του Ευρωπαϊκού Φαινομένου – όσο και την πολιτική του, εθνική και διεθνών σχέσεων.

Στρεφόμενοι λοιπόν από την ιδεοληψία στην πραγματικότητα βλέπουμε ότι πρακτικά η «Ευρώπη» έχει να διαλέξει μεταξύ δυο δρόμων – και κανενός άλλου. **Ο ένας είναι το Αγγλικό μοντέλο: μια χαλαρή**

συνεργασία, ουσιαστικά μια απλή και καθαρή Κοινή Αγορά, με ελαχιστοποίηση του θεσμικού πλαισίου για αυτή τη συνεννόηση. Τον άλλο δρόμο οριοθετεί το μετεξελισσόμενο Γερμανικό Μοντέλο: ένας ισχυρός συνδυασμός των ομοίων (βουλομένων και δυνάμενων) μέσα σε μια ασθενή συνεργασία των όλων.

Αυτές είναι οι μόνες δυο ρεαλιστικές προοπτικές για τη γηραιά και υπερώριμη και παρηκμασμένη Ευρώπη. Ο «τρίτος» δρόμος της ιδεοληψίας (να κάνεις ΩΣ ΕΑΝ υπήρχε καν ειλικρινής διάθεση για πολιτική ολοκλήρωση) εκφράζει απλώς συγκεκριμένα βραχυπρόθεσμα συμφέροντα που κάνουν κακό στους ίδιους τους Ευρωπαίους.

Τα συμφέροντα αυτά είναι τριών ειδών. Πρώτα χρηματοπιστωτικοί κύκλοι του ηπειρωτικού συστήματος. Δεύτερον η γραφειοκρατία των Βρυξελών, οι γραφικοί «αξιωματούχοι» της Ευρωπαϊκής νομενκλατούρας και τα πολιτικά ανέκδοτα του Στρασβούργου. Και τρίτον αποτυχημένες ελίτ σε διάφορες χώρες του Νότου που βλέπουν την «Ευρώπη» για παρασιτισμό στη Γερμανία. Αυτές οι τρεις ομάδες ωθούν την εγγενή Ευρωπαϊκή τεχνητότητα σε ένα αμόκ παραφροσύνης τώρα που η Ευρώπη μετέπεσε από κέντρο σε μια, και μάλιστα κατερχόμενη την κλίμακα ισχύος, περιφέρεια της Οικουμένης. Και εκτρέφουν και τρέφονται από μια άβυσσο θολούρας. Αυτό είναι το Τρελοκομείο του Μεγάλου Ασθενούς. Η φυσική τιμωρία της Τεχνητότητας είναι η παραφροσύνη.

Να ξεδιαλύνω επ' ευκαιρία ότι οι ΗΠΑ, το αξονικό κέντρο του Παγκόσμιου, Μονοπολικού πια, Συστήματος ενδιαφέρονται για τη συνέργεια του Ευρωπαϊκού, όπως και κάθε Περιφερειακού πεδίου ισχύος. Αλλά δεν έχουν συμφέρον από κάποια συγκεκριμένη μορφή της δομής του, ούτε καν η λειτουργία του σε ένα κάποιο επίπεδο ολοκλήρωσης είναι απαραίτητος όρος για τη γεωπολιτική ηγεμονία των ΗΠΑ. Γεωπολιτικοί

χώροι, όπως η Ευρώπη, που είχαν βαρύνουσα σημασία κατά την Εποχή του Διπολισμού, έχουν μεταταχθεί τώρα σε απλά περιφερειακά μέλη του οικουμενικού οργανικού πεδίου, και μάλιστα με κατιούσα δυναμική στους περιφερειακούς συσχετισμούς ισχύος. Η δε δυνητική ή πραγματική αστάθειά τους από απειλή ή κίνδυνος γενικής αποσταθεροποίησης του παγκόσμιου συστήματος ή του κέντρου του, έχει υποβιβαστεί σε ενοχλητική περιφερειακή αρρυθμία με ήσσονες επιπτώσεις στην υγεία του όλου.

Με μια φράση οι ΗΠΑ ζητούν την περιφερειακή συνεργασία χωρίς να έχουν συνήθως βαρύνον συμφέρον για μια συγκεκριμένη μορφή δόμησής της. Η τεκτονική συγκρότησης αφήνεται κατ' αρχήν να αυτοδιαμορφωθεί σύμφωνα με τους συσχετισμούς ισχύος εντός του ίδιου του περιφερειακού πεδίου, χωρίς σημαντικές επιδράσεις από άλλες μακρινές ή γειτονικές περιφέρειες. Φυσικά οι ΗΠΑ ως ηγεμονική δύναμη διατηρούν το δικαίωμα της καθοριστικής παρέμβασης οπουδήποτε θίγονται τα ζωτικά συμφέροντά των ως ηγεμονικής δύναμης.

Η στρατηγική αυτή του ηγεμονικού άξονα του παγκόσμιου συστήματος είναι σταθερή και δεν επηρεάζεται σημαντικά από τις πραγματικές ή ρητορικές αποκλίσεις της πολιτικής συγκεκριμένων διακυβερνήσεων. Η προεδρία Obama είναι μια ιδιαίτερα ασθενής διακυβέρνηση, τόσο στον τομέα της ευσταθούς ισορροπίας περιφερειών του οικουμενικού συστήματος όσο και στα παγκόσμια οικονομικά.

Υπάρχει λοιπόν όμως μια μόνο σημαντική παράμετρος που προκαλεί επιπλοκές στην ανεμπόδιστη δράση της αρχής της φυσικότητας, της φυσικής διευθέτησης του παγκόσμιου συστήματος στα μέρη του κατά την παρούσα συγκυρία. Και αυτή συνίσταται στον ανατριχιαστικό εκτροχιασμό του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού τομέα.

Έχουμε μια υπέρ παν όριο ανισορροπία της χρηματοπιστωτικής έναντι της πραγματικής οικονομίας. **Με μια λέξη, ο κόσμος έχει κατακλυσθεί από άχρηστο χρήμα.** Η πληθώρα χρηματοπιστωτικών μέσων (υποσχετικά δηλαδή κατά βάση χαρτιά, συνεπώς κατ' ουσίαν χρέος) έχει επιφέρει το αντίθετο του ποθούμενου αποτέλεσμα: η πραγματική μηχανή έχει μπουκώσει, και ο μέγας όγκος του άχρηστου χρήματος (ακριβώς μια αντίφαση στους όρους) δημιουργεί φούσκες, χωρίς καν να προκαλεί πληθωριστικές πιέσεις, για τον απλούστατο λόγο ότι τόσο η ενεργός ζήτηση στην πραγματική οικονομία όσο και η παραγωγική προσφορά, εξουθενώνονται από τον χρηματοπιστωτικό τομέα που απορροφά σε πολλαπλά επίπεδα πυραμιδικής τεχνητότητας τον πακτωλό των πραγματικά άχρηστων χρηματοπιστωτικών μέσων. **Έτσι εξηγούνται οικονομικοί παραλογισμοί του είδους να συνυπάρχει περίσσεια χρήματος και ταυτόχρονα αποπληθωρισμός, ή να εμφανίζονται αρνητικά πραγματικά επιτόκια κρατικών ομολόγων ωρισμένων χωρών όπως η Γερμανία. Το χρήμα είναι τόσο πολύ που πληρώνεις για να δανείσεις σε αυτές τις περιπτώσεις αντί για να δανειστείς: κάπου το παρκάρεις για σιγουριά. Αντί το χρήμα να είναι το ζωτικό υγρό του πραγματικού οργανισμού, κατήντησε ο καρκίνος του, ένας κακοήθης υπερπολλαπλασιασμός νοσηρών κυττάρων.**

Η ανισόρροπη διόγκωση του χρηματοπιστωτικού τομέα είναι το τελευταίο αποτέλεσμα της Ευρωπαϊκής τεχνητότητας στην οικονομία – όπως έτσι δομήθηκε χαρακτηριστικά η Θρησκεία, η Φιλοσοφία, η Τέχνη, το Εθνικό Κράτος, το πολιτικό σύστημα της Ευρώπης (επαναλαμβάνω μιλάω για τις κατευθύνουσες ροπές της ιστορίας της, όχι για παραμέτρους κλασσικότερες σπουδαίες μεν αλλά όχι καθοριστικές των εξελίξεών της).

Η τρομακτική χρηματοπιστωτική ανισορροπία του παγκόσμιου συστήματος δημιουργεί εγγενή αστάθεια. Έτσι υπάρχει

η πραγματικότητα της πεποίθησης περί δυνατότητας αποσταθεροποίησής του από οποιοδήποτε, οσοδήποτε ασύμμετρο, γεγονός, μέσω αλυσιδωτής αντίδρασης σε ασθενή σημεία του. Ο Κόσμος του 2015 φαίνεται να φοβάται την παραμικρή οικονομική αναταραχή, ακόμη και διορθωτική προς την κατεύθυνση της φυσικής τάξης πραγμάτων, όπως ο Κόσμος του 1815 έδειχνε να τρέμει την οποιαδήποτε, οσοδήποτε δυσανάλογα μικρή, γεωπολιτική ή κοινωνική ανασυγκρότηση.

Ο φόβος αυτός είναι βεβαίως φουσκωμένος. Κάθε διόρθωση της ανισορροπίας οδηγεί, μετά από βίαια στην αρχή ταλάντωση, σε ευσταθέστερη ισορροπία του δεδομένου συστήματος.

Ενώπιον όμως της διαδεδομένης αυτής φοβικής αντίληψης, χώρες με υπεύθυνες ηγεσίες θωρακίζονται για κάθε ενδεχόμενο κατά δύο τρόπους, αντίστοιχους της χρηματικής και πραγματικής οικονομίας. Πρώτον συσσωρεύουν χρυσό. Και δεύτερον ενισχύουν την παραγωγική δύναμη της εθνικής οικονομίας καθώς και την ευλυγισία της στον μετασχηματισμό της (ροές ρόλων και πόρων για την ορθολογική κατανομή τους) υπό πίεση.

Το ασθενέστερο σημαντικό σημείο του παγκόσμιου συστήματος σε διαδικασία αποσταθεροποίησης του χρηματοπιστωτικού τομέα, είναι η Ευρωζώνη. Ο ουσιώδης λόγος είναι η εγγενής υπερτεχνητότητα του κατασκευάσματος. Εννοώ την ύπαρξη κοινού νομίσματος με ένα περίπλοκο πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας ανεξάρτητων χωρών – χωρίς τη σύσταση πολιτικής ενότητας, χωρίς δηλαδή την ύπαρξη ενιαίου Κράτους (οι ανοησίες περί ομοσπονδιακής δομής της φανταστικής ένωσης είναι παντελώς άσχετες). Τέτοια ενότητα είναι όμως αδύνατη.

Άρα έχουμε τυπική Ευρωπαϊκή ανισορροπία μεταξύ «οράματος» και πραγματικότητας. Η ανισορροπία αυτή εκφράζεται

εύγλωττα με την αντιπαραγωγική κουλτούρα των κακομοίρικών συμβιβασμών, η οποία οδηγεί από αποτυχία σε αποτυχία. Ο συμβιβασμός είναι πάντοτε η χειρότερη τακτική επιδίωξης στρατηγικών στόχων. Απλά κόβει δυναμική. Αντίθετα ο δημιουργικός συνδυασμός βασίζεται είτε στην σύμπτωση συμφερόντων είτε στον εναρμονισμό διαφορετικών αλλά συμπληρωματικών συμφερόντων.

Η Σοβιετική Ένωση, ως ενσάρκωση της ιδεολογίας του Κομμουνισμού, διήρκεσε γύρω στα 70 χρόνια. Η ιδεοληψία του Ευρωπαϊσμού κατηύθυνε τις ευρωπαϊκές εξελίξεις, και αυτό για εξωγενείς λόγους, λιγότερο πάντως από 50 χρόνια. Τώρα η Ευρώπη είναι ό,τι πάντα ήταν: ένα πεδίο σύγκρουσης των εθνικών συμφερόντων Ευρωπαϊκών κρατών και ομάδων τους, χωρίς δυνατότητα συμπληρωματικού εναρμονισμού των. Και ενώ η ιστορική συγκυρία προσγείωσε τα κράτη στην πραγματικότητα, και ποδοπάτησε τη φλυαρία της Ευρωπαϊστικής ιδεοληψίας, αυτά εξακολουθούν να κάνουν πως κρατάνε τη σημαία της και να συμπεριφέρονται ΩΣ ΕΑΝ. **Πολιτική υποκρισία βασιλεύει στην Ευρώπη, όπως υποκρισία χαρακτηρίζει και την Ευρωπαϊκή ηθική του καθήκοντος, και την κουλτούρα του *savoir vivre*.**

Το κρίσιμο σημείο αυτής της τεχνητότητας έφτασε με τον ζουρλομανδύα του Ευρώ. Η Ευρωζώνη έγινε για να ενισχύσει, προτρέχοντας, τις κεντρομόλες δυνάμεις στην Ευρώπη και για να ελέγξει τη Γερμανία μέσα στις θεσμικές δομές του «Ευρωπαϊκού κεκτημένου» - ένας ακόμη ευφημισμός υποκρισίας. Οδήγησε όμως όπως ήταν προβλεπόμενο, και το είχαμε οι γνωστικοί προογνώσει, με μαθηματική ακρίβεια στα αντίθετα αποτελέσματα κατ' αμφότερα. Και μεγιστοποίησε τις κεντρόφυγες ροπές και προκάλεσε την οικονομική Ηγεμονία της Γερμανίας. **Η τεχνητότητα, στην ευλογημένη Εποχή των Μεταβολών,**

πληρώνεται πολύ γρήγορα – μέσα σε μια δεκαετία. Δοξασμένο το όνομα του Απόλλωνα.

***

Και τώρα τι θα γίνει; Το ερωτηματικό αναφέρεται βέβαια στα συμβεβηκότα των βραχυπρόθεσμων εξελίξεων, γιατί για την τελική κατάληξη κάθε πράγματος ο κλασικός νους δεν έχει καμιά αμφιβολία.

Η Βρετανία, για να προωθήσει το μοντέλο της, και την στρατηγική της από το 1600, εν μέρει ενισχύει τη **Λίγκα των Αδυνάτων του Νότου** αντισταθμιστικά προς τη Γερμανική Ηγεμονία στο Ηπειρωτικό Σύστημα. Αλλά και ο συνδυασμός του Αγγλικού με το Γερμανικό Μοντέλο δεν είναι, έστω προσωρινά, ανέφικτος: μια Γερμανική Ευρώπη, που δεν είναι όλη η Ευρώπη. Εν πάση περιπτώσει και πάλι η Γερμανία κρατάει το κλειδί του Ευρωπαϊκού μέλλοντος. Να σηκώνει το φορτίο όλης της Ευρώπης χωρίς να κυριαρχεί σε όλη την Ευρώπη είναι αδιανόητο. Και επειδή δεν μπορεί να κυριαρχήσει σε όλη την Ευρώπη, δεν θα σηκώσει το φορτίο όλης της Ευρώπης. Άρα η Ευρωζώνη θα διαλυθεί ή θα συρρικνωθεί στα όρια της Γερμανικής επιρροής. Όπερ έδει δείξει.

Κοινή αγορά και κοινό νόμισμα χωρίς πολιτική ένωση είναι μια Ευρωπαϊκή τερατογένεση. Η βαθιά κοινή αγορά ανεξάρτητων κρατών με χωριστά νομίσματα, ή πολιτική ολοκλήρωση σε κράτος με ένα νόμισμα και μια αγορά. Το δεύτερο είναι αδύνατο στην Ευρώπη. Άρα το πρώτο, με δυνατότητα πιο ολοκληρωμένης υποομάδας και πρόνοιες προστασίας των ανέντακτων από αυτήν.

* * *

Και τι συμφέρει την Ελλάδα; Θα μιλήσω τώρα μόνο για το συμφέρον από οικονομικής άποψης. **Για τις δύο άλλες συνιστώσες ισχύος, την πολιτισμική και την γεωπολιτική, η άμεση αποκοπή από τις Ευρωπαϊστικές πέδες είναι απαραίτητος όρος αναγέννησης. Οικονομικά λοιπόν.**

Ένα. Όλες οι παθογένειες της Ελληνικής Οικονομίας υπερτονίστηκαν και μεγεθύνθηκαν με την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη. Οι στρεβλές δομές της οικονομίας ενισχύθηκαν. Η κυριαρχία της στενής καθεστωτικής ολιγαρχίας στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα της πήρε εφιαλτικές διαστάσεις, μέχρι που κατέστρεψε την Εθνική Ανεξαρτησία και διέφθειρε τη Δημοκρατία.

Η ανασυγκρότηση της παραγωγικής μηχανής στη χώρα δεν μπορεί να γίνει εντός της Ευρωζώνης. Ήταν εγκληματικό λάθος η είσοδος σε αυτήν και επείγει η έξοδος από αυτήν. Η Ελλάδα πρέπει να αποκτήσει το νόμισμα που ταιριάζει στην πραγματική οικονομία της και εξυπηρετεί την ανάταξή της. Η χώρα χρειάζεται κατά απόλυτη προτεραιότητα λογική και χρονική να οδηγηθεί μεθοδευμένα εκτός Ευρώ, ανεξάρτητα από τις αρνητικές εξελίξεις που αναμένουν το τελευταίο και ανεξάρτητα από τη συμφωνία ή διαφωνία οιασδήποτε διαπραγματεύσεων για τη Σεισάχθεια, την αποκοπή του μεγαλύτερου μέρους του χρέους. Εθνικό νόμισμα είναι απαραίτητο για Εθνική Ισχύ, έστω κι αν δεν υπήρχε χρέος και εξάρτηση. Φυσικός συνομιλητής στη διόρθωση του τεράστιου λάθους που ήταν η ένταξη της χώρας στο Ευρώ είναι η ηγεμονική Δύναμη της Ευρώπης που θέλει το ξεκαθάρισμα της θολούρας πάνω στο Ευρωπαϊκό τοπικό: η Γερμανία.

Πρώτη άμεση προϋπόθεση ανασυγκρότησης και αναγέννησης: εθνικό νόμισμα. Και άμεση, δραματική άπαξ υποτίμησή του.

Δύο. Το χρέος είναι αβάστακτο. Και είναι μη βιώσιμο. Είναι μια φοβερή πέδη στην οικονομική δραστηριότητα. Το φορτίο του χρέους δεν αντιμετωπίζεται με νέους όρους που αφήνουν την παρούσα ονομαστική κεφαλαιοποίησή του άθικτη. Ούτε επιμήκυνση ούτε «ελάφρυνση» με χαμηλότερα επιτόκια θέλουμε και απαιτούμε – αλλά κανονική και ριζική χρεωκοπία. Δεν κοροϊδεύουμε ούτε τους εαυτούς μας ούτε τους άλλους ούτε τους δανειστές. **Επιμηκύνσεις και ελαφρύνσεις αυξάνουν το βάρος του χρέους, μεταθέτοντάς το περισσότερο στο μέλλον, στις μέλλουσες γενεές, πράγμα πολιτικά ανεπίτρεπτο, ηθικά πρόστυχο και οικονομικά αντιπαραγωγικό. Είναι και εθνική προδοσία γιατί συντηρεί διηνεκή εξάρτηση από τους δανειστές. Δανεισμός δε για αποπληρωμή χρέους είναι παραλογισμός υπό οιοσδήποτε όρους και να προσφέρεται – ακόμη και αν ήταν με τις αρνητικές πραγματικές αποδόσεις των Γερμανικών ομολόγων.**

Δεύτερη άμεση προϋπόθεση ανασυγκρότησης και αναγέννησης: χρεωκοπία των τριών τετάρτων του. (Στο διατηρούμενο ποσόν του περιλαμβάνονται οι δεσμεύσεις προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και, σε μια συνεννόηση *do ut des*, προς την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα).

Τρία. Η δυσλειτουργία της εθνικής, δημόσιας και ιδιωτικής οικονομίας έχει ένα επίκεντρο και μια γενεσιουργό αιτία: τη στενή ολιγαρχία που χρησιμοποιεί το κράτος για τα συμφέροντά της κρατώντας το στην πέδη των φεουδαρχικών-πελατειακών δομών της. Κράτος στην Ελλάδα για την τρισυπόστατη ουσία της (πολιτιστική ταυτότητα, περιφερειακή γεωπολιτική δυναμική και λαός) δεν υπάρχει. **Το καθεστώς της ολιγαρχίας έχει διαστρέψει τον πολιτισμικό Ελληνισμό σε κούφιο Εθνικισμό, τον φυσικό γεωπολιτικό ρόλο σε αλλόκοτη ου-τοπία Βρυξελισμού, την εξυπηρέτηση των συμφερόντων του Λαού σε παρασιτισμό εις βάρος του. Τον Εθνικισμό τον χρησιμοποιεί για την αποξένωση της Ελλάδας από τον οικείο χώρο της και για την**

υποδούλωση της χώρας στην Ευρωπαϊστική Ευρώπη, δηλαδή στο απεχθέστερο πρόσωπο της Λερναίας Ύδρας. Ενώ την ψευδεπίγραφη προστασία του Λαού και της Εθνικής Οικονομίας την χρησιμοποιεί για να διώχνει τις ξένες επενδύσεις και να λυμαίνεται με διανομές πλιάτσικου τις όποιες παραγωγικές βάσεις και παράγοντες της χώρας.

Τρίτη άμεση προϋπόθεση ανασυγκρότησης και αναγέννησης: ξερίζωμα της στενής ολιγαρχίας.

Προσοχή: Το άμεσο δεν είναι η μέλλουσα νομισματική πολιτική, αλλά η έξοδος της Ελλάδας από το Ευρώ και η υποτίμηση του εθνικού νομίσματος. Το άμεσο δεν είναι διαπραγματεύσεις για την αποπληρωμή του εναπομένου βάρους, αλλά η χρεωκοπία του μεγαλύτερου μέρους του. Το άμεσο δεν είναι το σωστό φορολογικό σύστημα και σαρωτικές μεταρρυθμίσεις αλλά το αποφασιστικό, καίριο χτύπημα στη ρίζα της κακοδαιμονίας, στη στενή ολιγαρχία. Τα μεν είναι άμεσα αναγκαία. Τα δε θέμα σχεδιασμού με σύντομο πάντως βεβαίως χρονικό βάθος.

Σε μια ανεπτυγμένη, ευνομούμενη και ευημερούσα χώρα φυσικά θα έχουμε οικονομική ελευθερία χωρίς προστασίες και πελατείες, αποσυμπλοκή κράτους και οικονομικής δραστηριότητας, δημιουργικότητα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, ρυθμιστικό ρόλο του κράτους, ισοσκελισμένους γενικά προϋπολογισμούς, νομισματική σκληρότητα, έλλογη χρήση χρεωστικών εργαλείων. **Αλλά για να ξεκινήσουμε προς αυτήν την κατεύθυνση χρειαζόμαστε άμεσα τις τρεις τομές ασυνέχειας που θα μας απελευθερώσουν δια μιας από τα βάρη και τα ονείδη του Καθεστωτικού παρελθόντος. Τα δε τρία απεχθή φορτία αλληλοσυμπλέκονται. Το ίδιο και η αποτίναξή τους. Πάνε πακέτο και τα τρία στην παρουσία και στην απουσία τους.**

Ιστορία και Λαός έτσι θα κρίνει τις εξελίξεις. Άμεση έξοδος, άμεση χρεωκοπία, άμεσο πλήγμα κατά της ολιγαρχίας. Δηλαδή νομισματική, δανειακή και οικονομική απελευθέρωση από τον βραχνά του Ευρώ, του Χρέους και της Ολιγαρχίας.

Δεν ανεχόμαστε να ακούμε την ίδια μονότονη κακοφωνία του Ευρωπαϊσμού πριν και μετά τις εκλογές σε διαφορετικούς κάθε φορά συνδυασμούς – σε μπλε, πράσινες ή κόκκινες παραλλαγές. Δεν ανεχόμαστε να αισθανόμαστε τη χρεωκοπία να γίνεται ατέρμων «διαπραγμάτευση» μαλακότητας. Δεν ανεχόμαστε να βλέπουμε τις ίδιες υπόγειες διαδρομές (γιατί είναι φανερές) με τους «εθνικούς νταβατζήδες».

Και ο Λαός, ξέρει στη θυμοσοφία του: με ένα σμπάρο τρεις καρακάξες.

Και περιμένει ακόμη – για λίγο.

Γιατί τα σημάδια δεν είναι καλά. **Η καρακάξα του Ευρωπαϊσμού** κρώζει πάλι κακόφωνα την ολέθρια εξωτερική πολιτική του κίβδηλου αντιπεριφερειακού Εθνικισμού. **Η καρακάξα της Εξάρτησης** κρώζει **άναρθρες προδοτικές ανοησίες περί αιώνιου χρέους, περί σύνδεσης εξυπηρέτησής του με την εθνική οικονομική απόδοση – περί διαρκούς δηλαδή υπο-τέλειας.** Και η καρακάξα της ολιγαρχίας ξανακρώζει φούσκες περί εθνικού συμφέροντος και κάνει τις δουλειές της για το «εθνικό» ασφαλώς συμφέρον αφού το κράτος είναι δικό της.

Οι καρακάξες δεν πείθουν. Ο λαός ξέρει ότι τον κοροϊδεύουν όποιοι μιλάνε κορδωμένοι για Ευρωπαϊκούς θεσμούς, για κοινό Ευρωπαϊκό σπίτι (!), όποιοι βάζουν μαζί Ευρωπαϊκή Ένωση και Ευρωζώνη, όποιοι του τσαμπουνάνε ότι τα σύνορα της Ευρώπης είναι εδώ ξαναδιχάζοντας τον χώρο μας μετά την κατάρρευση του Διπολισμού, όσοι του μιλάνε για φοροδιαφυγή και μεταρρυθμίσεις ενώ συγχρόνως συγχρωτίζονται και

συνδιοικούν με την ολιγαρχία. Η πολιτική σκηνή έχει γεμίσει με πολιτικά ενεργούμενα του Καθεστώτος.

Η Ελλάδα, η τρισυπόστατη ομοουσιότητα Πολιτισμού, Χώρου και Λαού, υποπεύεται την κοροϊδία και προδοσία αλλά περιμένει την επιβεβαίωση. Και η κρίση θα γίνει πολύ σύντομα. Γιατί ο χρόνος είναι πυκνός όταν τα πράγματα είναι στην αιχμή τους.

Γιατί οι καιροί δεν είναι μενετοί.

Τὸ δ' εὖ νικάτω.

Απόστολος Πιεροής

Δωρικές Μελέτες

***

***Η Ανάδυση της Μορφής
στα Ορειχάλκινα Ειδώλια της Ολυμπίας***

II.

***Οι «Απόλλωνες»
της Πρωτοαρχαϊκής Εποχής***

4 Φεβρουαρίου 2015

Μια ομάδα ειδωλίων στην Ολυμπία διαδηλώνει την ανάδυση της μορφής.

Ο Ρεαλισμός της Γεωμετρικής πλαστικής, η προσπάθεια απόδοσης της κινητικότητας ακόμη και σύνθετων συμπλεγμάτων της άμεσης πραγματικότητας, η ζωντάνια της αναπαράστασης στάσεων και δράσεων της ανθρώπινης φιγούρας, έχει από πολύ νωρίς, ακόμη και στην πρωτογεωμετρική φάση ατελέστερης τεχνικής, δείξει τάση κάποιας μορφοποίησης. Στον κυκλικό λαϊκό χορό του συμπλέγματος Tafelbild 13 (K.A. Neugebauer, *Antike Bronze-Statuetten*, 1921) η ρεαλιστικότητα της απεικόνισης βοηθείται από τη σμικρότητα του έργου (ύψος 4.7 cm). Αλλά το τυμβοειδές, ομφαλοειδές σχήμα του όλου είναι εμφανές, ήδη σε αυτό το παράδειγμα της τεχνοτροπίας από τον 10ο αιώνα π.Χ.

Προς το τέλος της Γεωμετρικής Περιόδου, στα μέσα του 8ου αιώνα π.Χ., το σύμπλεγμα Ήρωα (Ηρακλή πιθανότατα) και Κενταύρου (από τη Φολόη, στα ορεινά ανατολικά της Ολυμπίας) [Tafelbild 16 Neugebauer = L. Alscher, *Griechische Plastik*, Band I, *Monumentale Plastik und ihre Vorstufen in der Griechischen Frühzeit*, Abb. 22-23 = Abb. 8, G. Rodenwaldt, *Olympia*, 1937 με φωτογραφίες του Walter Hege. Στις δυο απεικονίσεις το σύμπλεγμα βλέπεται και από τις δυο πλάγιες όψεις του] μας βρίσκει ακριβώς πριν την ολοσχερή ανάδυση της Μορφής. Το ύψος του έργου εδώ είναι 11 cm.

Η πάλη έχει στυλιζαρισθεί – ό,τι χάνεται από ρεαλιστική ζωντάνια κερδίζεται σε αναπαράσταση ουσίας. Οι φιγούρες δείχνουν την οργάνωση της εικόνας υπό ισχυρό και γλαφυρό περίγραμμα, η περιγραφική καμπύλη από τη μέση και κάτω του Ηρακλή είναι ρωμαλέα, τονίζονται μέλη μορφικής επικέντρωσης όπως οι γλουτοί και τα αιδοία Ήρωα και

Κενταύρου, οι τρεις κατακόρυφοι άξονες ελαττούμενου ύψους (Ηρακλής, εμπρόσθιο ανθρωπόμορφο μέρος του Κενταύρου, οπίσθιο ίππειο) τέμνονται από την οριζόντια συμπλοκή των χεριών καθώς και από πλάγιους άξονες: γραμμή κάτω άκρου αυτιών και κορυφής των καπουλιών, γραμμή των οφθαλμών με το κέντρο βάρους των καπουλιών, γραμμή λαιμών και κορυφής καπουλιών, γραμμή αιδοίων και οπισθίου, ίππειου γόνατος του Κενταύρου, γραμμή γονάτων στους τρεις άξονες, γραμμή μέσης των ανθρωπόμορφων φιγουρών και του κέντρου βάρους των καπουλιών.

Η σθεναρή τάση ανάδυσης της Μορφής φαίνεται από το ότι η διαμόρφωση της φιγούρας πειθαρχεί στην κυριαρχία οργανωτικών γραμμών με επακόλουθη παραμόρφωση των αναλογιών στις φιγούρες. Φανερότατο γίνεται αυτό στη σμίκρυνση π.χ. της κνήμης στο εμπρόσθιο μέρος του Κενταύρου, καθώς και στη βράχυνση του κορμού του. Είναι σημαίνον επίσης ότι ο κένταυρος παρίσταται ανθρωποειδής εμπρός (με ανθρώπινα αιδοία και πόδια) και ιπποειδής πίσω. Τα μεικτά όντα, τα τέρατα, της προηγούμενης θρησκευτικότητας δια-μορφούνται και, παρά το νόημά τους, κατά το δυνατόν εξ-ανθρωπίζονται.

Το σύμπλεγμα χρονολογείται λίγο πριν από τον ηνίοχο που σχολίασα στο προηγούμενο κείμενο Bericht IV, Tafel 35 = Tafelbild 15 Neugebauer, προ και μετά τα μέσα του 8ου αιώνα π.Χ. αντίστοιχα.

Και επιτέλους η Μορφή αναδύεται στην ομάδα των Ολυμπιακών ειδωλίων που προανέφερα. Πρώτα έχουμε την παράσταση ιστάμενου πολεμιστή κραδαίνοντος δόρυ στην υψωμένη δεξιά του και προβάλλοντος ασπίδα ή τόξο με την προτεινόμενη αριστερά. (Τα όπλα λείπουν). Θα δούμε το νόημά του.

Στην αρχή της νέας ομάδας βρίσκεται το ειδώλιο IV Bericht, Tafeln 38 και 39 = Meisterwerke Abb. 14-15 = Alscher, *op.cit.*, Abb. 38 a/b.

Η διαμόρφωση του όντος στην επι-φάνειά του, με την συνεπαγόμενη δοκοειδή εμφάνιση της αναπαράστασης, ήδη χαρακτηρίζουν αυτό το ειδώλιο. Οι μηροί είναι ενωμένοι, και κεφαλή-κορμός-πόδια συνέχονται από μια ενιαία περιγραμματική καμπύλη: έχουμε πρωτίστως ένα ολόγραμμα. Τα χέρια είναι εκτός ολογραφής, και φανερά υστερούν σε διαμόρφωση εν σχέσει προς την αρτιότητα της σωματικής σχηματοποίησης. Η διάρθρωση της σωματικής μορφής τονίζεται με τους ιδιαίτερα καλοσχηματισμένους γλουτούς (τόσο από την οπίσθια όσο και από τις πλάγιες όψεις) και τα γυμνά αιδοία. Η μέση τονίζεται με τη στένωσή της και την περιέλιξη σε πλάτος της ζώνης, διαγράφονται με ένδειξη γυμναστικής ακμής οι μύες του στέρνου, ενώ και η πλάτη με τους φαρδεείς ώμους έχει ισχυρή και πειστική διαμόρφωση. Το ειδώλιο φορά περικεφαλαία που θα είχε τρυφάλεια, κρατούσε δόρυ στη διάτρητη σφιγμένη παλάμη του δεξιού σηκωμένου χεριού, ενώ με την προβαλλόμενη αριστερά πρότεινε τόξο.

Το ειδώλιο παριστά τον Απόλλωνα των Δωριέων. Το πρόσωπο προσομοιάζει προς το πήλινο είδωλο του θεού από το Αμυκλαίο (cf. A. Pfeiff, *Apollon, Die Wandlung seines Bildes in der Griechischen Kunst*, 1943, Tafel 1 και pp. 20-22 = Alscher, *op.cit.*, Abb. 32a/b). [Μια μεταγενέστερη παραλλαγή του τύπου παρουσιάζει το ειδώλιο από την Ακρόπολη, Alscher, *op.cit.*, Abb. 25 a/b].

Το Ολυμπιακό ειδώλιο είναι η δια-μόρφωση του Αμυκλαίου Απόλλωνα, όπως εκφράστηκε από το κολοσσικό (13.5 m) εκεί άγαλμά του (Παυσανίας, III, 19, 2). Και συγχρονίζονται αρμοστά το ορειχάλκινο της Ολυμπίας με το πήλινο του Αμυκλαίου: τελευταίο τέταρτο του 8ου αιώνα π.Χ.

Σε αυτήν την τοποθέτηση δείχνει και η πλήρης γύμνωση με διατήρηση μιας εξεζητημένης ζώνης. Είναι το ενδιάμεσο στάδιο μεταξύ του γεωμετρικού ζώματος (με αιδιοθύλακα) και της τέλει γυμνότητας

του αρχαϊκού κοσμοειδώλου. Η Ελληνική γυμνική αποκάλυψη συντελέστηκε χαρακτηριστικά και συμβολικά στα Ολύμπια του 720 π.Χ. Εκεί βρισκόμαστε χρονολογικά με το ειδώλιο που συζητάμε.

Δωρικό πνεύμα, γυμνότης, Απόλλων και ανάδυση της Μορφής συγχρονίζουν και εναρμονίζονται απολύτως. Η στενή σχέση Ολυμπισμού και Σπάρτης ταιριάζει απόλυτα με την ΣπαρτιατικοΟλυμπιακή αρχή της φανέρωσης της Ελληνικής Μορφής.

Το δεύτερο ειδώλιο της Ολυμπιακής ομάδας που αναλύω αντιπροσωπεύει τον ίδιο τύπο και εκφράζει την ίδια τεκτονική της αναδυθείσας Μορφής (IV. Bericht, Tafeln 40 και 41 = Meisterwerke, Abb. 16-17). Η συνεκτική συμπερίληψη και συμπεριγραφή της φιγούρας από μια ισχυρή, νοηματοδοτούσα, εύγλωττη καμπύλη περιγράμματος εξωραϊζεται περισσότερο. Ταυτόχρονα η δια-μόρφωση των μερών του όλου οργανισμού είναι τελειότερη. Γλουτοί, πόδια, πλάτη, στήθος καθ' εαυτά και στην συνδιάταξή τους οργανώνονται αρμονικότερα, ακόμη και τα χέρια σχηματίζονται ευγραμμότερα και χαρακτηριστικότερα σε μορφή και χειρονομία, αν και κείνται εκτός σωματικού ολογράμματος λόγω της παραστατικής αναγκαιότητας: εκράδαιναν δόρυ και τόξο. Ακόμη περισσότερο όμως: τα χέρια μαζί με το σώμα περιλαμβάνονται σε ένα μεγαλύτερο ολόγραμμα. Και για πρώτη φορά το ένα πόδι βαίνει εμπρός του άλλου, κάτι που θα γίνει το χαρακτηριστικό των Κούρων. Η κυριαρχία της Μορφής προβαίνει ακάθεκτη. Η πλατειά ζώνη θα ήταν επίθετη από χαλκό ή χρυσό: υπάρχει η θέση της στο αγαλματίδιο.

Έχουμε πάλι παράσταση Απόλλωνα. Η πρώτη Ολυμπιακή ομάδα που χαρακτηρίζει την ανάδυση της Μορφής αποτελείται από Απόλλωνες.

Τρίτο στην Απολλώνεια ομάδα είναι το ειδώλιο IV Bericht Tafel 42 = Alscher, *op.cit.*, 39 a-b-c-d-e. Αποτελεί πιο προχωρημένη μορφοποίηση, ενώ

την πρωιμότητα του νέου φαινομένου δείχνουν στοιχεία όπως η μακροσκελία. Γλουτοί, μέση, πλάτη διαμορφώνονται εντελέστερα στην οπίσθια πλευρά, αλλά ταυτόχρονα οι πλάγιες είναι σχηματικότερες και αβεβαιότερες, ενώ αρχίζει να γλυκαίνει και η όψη. Η κόμμωση είναι πια δαιδαλική, περικοκοειδής με τις παράλληλες οριζόντιες πτυχώσεις. Το δεξί χέρι έχει άτσαλη κάμψη. Πρόσθετη πλατειά ζώνη περιέβαλλε τη μέση του ειδωλίου.

Τέταρτος και πέμπτος Απόλλων επι-φαίνεται στα ειδώλια IV Bericht Tafeln 43-44, και Tafeln 45-46. Τα ειδώλια αυτά αποτελούν την τελευταία βαθμίδα εξέλιξης της ομάδας. Η κόμη έχει τη δαιδαλικότητά της σχηματοποιημένη. Οι συμμετρίες των μελών προς το όλο είναι εμφατικότερες. Τα μέλη είναι καλοσχηματισμένα, γλουτοί και πόδια εντελέστατα. Ευρύτεροι και με πλατείς ώμους – οι Απόλλωνες είναι όπως ο θεός περιγράφεται στον Ομηρικό Ύμνο. Η πολεμική Δωρική υπόστασή του διατηρείται, ίδια περικεφαλαία και θα κρατούσε δόρυ και τόξο. Πλατύ ζώμα φαίνεται να παριστά σχοινοτενές κορδόνι περιελισσόμενο πολλές φορές γύρω από τη μέση. Η μορφή της στάσης αρχίζει να υποδηλώνει τη ζώσα κινητικότητα του Χαμένου Γεωμετρικού ρεαλισμού με τον νέο τρόπο: η Μορφή είναι πια ουσία της οποίας η δύναμη εκφράζεται στην ίδια τη μορφή. Στο ειδώλιο Tafeln 43-44 η μορφή δείχνει με ελαφρά, σύντομη κλίση εμπρός την επιθετικότητα του πολεμιστή θεού. Ενώ στο ειδώλιο Tafeln 45-46 η κορμοστασιά ορθώνεται μεγαλόπρεπη και αποφασιστική, χωρίς ανάγκη ένδειξης της επιθετικότητας που απορρέει όμως δυναμικά χωρίς κίνηση από την στατική υπερβατική ισχύ της.

***

Στην ομάδα των πέντε ειδωλίων αναδύεται η Μορφή και σηματοδοτείται το πέρασμα από τη Γεωμετρική στην Αρχαϊκή Εποχή. Η μετάβαση από τη μια στην άλλη είναι απολύτως συνεχής. Η λεγόμενη Ανατολίζουσα περίοδος είναι φανταστικό νεωτερικό κατασκεύασμα. Η ανάδυση της Μορφής εγγράφεται στη Δωρική αρχή του Ελληνισμού και στην επικράτηση του νέου Μεγάλου Θεού. Οι Απόλλωνες της ομάδας που μελέτησα αποτελούν την ορατή επιφάνεια της Σπαρτιατικο-Ολυμπιακής πηγής της Αρχαϊκής Φάσης του Ελληνισμού. Χρονολογούνται δε επακριβώς: τελευταίο τέταρτο του 8^{ου} αιώνα π.Χ. Μπορούμε να τοποθετήσουμε την αρχή της Αρχαϊκής Εποχής στην συμβολική χρονολογία της γύμνωσης κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 720 π.Χ.

ΤΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Αυτήν την Πέμπτη 5 Φεβρουαρίου, στις 8.30 το βράδυ, κλείνουμε το δεύτερο μέρος του φετινού κύκλου σεμιναρίων μας. Μετά την προετοιμασία στο πρώτο μέρος, ασχοληθήκαμε με την γενική θεωρία της Ιστορίας ως Ιστορίας Πολιτισμού. Η ιστορία αποτελεί τον βίο πολιτισμών. Η κοινωνική και οικονομική ιστορία, η πολιτική ιστορία και η ιστορία των δυνάμεων αποτελούν όψεις πολιτιστικών διαμορφώσεων της ανθρώπινης ύπαρξης και συνύπαρξης. Ένα θεμελιώδες βίωμα εκδιπλώνει τις μορφές του Υψηλού και Βιοτικού πολιτισμού που το εκφράζουν, και σε αυτήν την εκδίπλωση γράφει την ιστορία καθεστώτων και επαναστάσεων, αναπτύξεων, ακμών και παρακμών, οικονομικών κατανομών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων, εθνών και λαών, ηγεμονιών και συστημάτων ισχύος – όλη την φαντασμαγορία του ανθρώπου στον χρόνο.

Αυτήν την Πέμπτη θα συνοψίσω την θεωρία του χώρου και του χρόνου ως συντεταγμένων της ιστορίας, θα μιλήσω πάλι για την σχετικότητα στην ιστορία, θα αναπτύξω την θέση περί απόλυτου άξονα («Ομφαλού») στην ιστορία και απόλυτου ιστορικού ρυθμού, και θα αναλύσω εν κατακλείδι την Μορφή της Ιστορίας όπως αναδύεται από την εμπειρική μελέτη της ιστορίας και όπως προβλέπεται από την οντολογία του Ελληνισμού. Το θέμα είναι λοιπόν ακριβώς αυτό, η αιωνιότητα στον χρόνο της ανθρώπινης ύπαρξης:

Η Μορφή της Ιστορίας

Θα αναπτύξω εις εφαρμογή της θεωρίας και τις τρέχουσες εξελίξεις ζωής και θανάτου για την Ελλάδα, με αφορμή το τέταρτο επικαιρικό μανιφέστο που προτάσσω στο παρόν κείμενο εργασίας.

Τα Σεμινάρια γίνονται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάλου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2^{ος} όροφος.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.